

Aicina nepieņemt strausa politiku

Uzņēmumu vadībai ir savlaicīgi jākonstatē problēmas uzņēmumā un risināšanā jāizmanto pieejamie instrumenti

Maksātspējas administratori izziņo vāku, viņaprāt, būtiskākajām problēmām - savlaicīgi tiesā netiek iesniegti tiesiskās aizsardzības procesa (TAP) vai maksātspējas procesa pieteikumi. Šo procesu varētu paātrināt Maksātspējas likumā iestrādājot normas, kas paredz arī uzņēmumu valdes atbildību šādās situācijās, kad maksātspējas pieteikumi tiek iesniegti pat ar divu gadu noveļošanu, kad faktiski jau ir par vēlu.

Jāmin, ka maksātspējas administratori šobrīd dzīvo kārtības reformas gaidās, jo šobrīd Saeimā uz trešo lasījumu ir iesniegti grozījumi Maksātspējas likumā. Tiek norādīts, ka šie grozījumi mainīs administratoru darbu. Savukārt paši administratori atzīmē, ka šobrīd spēkā esošais likums ir vairāk tendēts uz mirušiem uzņēmumiem, proti, tiem, kas neveic uzņēmējdarbību un galīgi nav piemērots ražojošiem uzņēmumiem, norāda Maksātspējas administratoru asociācijas padomes priekšsēdētājs Ilmārs Krūms.

Atbild arī valde

«Mūžīga problēma ir tā, ka maksātspējas pieteikumi tiek sniegti ļoti novēloti, tas ir redzams arī a/s Liepājas metalurģijas gadījumā. Te redzama gan valdes atbildība, gan savlaicīgi iesniegtas maksātspējas pieteikums,» norāda uzņēmuma maksātspējas administrators Haralds Velmers. Viņš atzīmē, ka brīdī, kad tika sniegts TAP jau bija jāiesniedz maksātspējas pieteikums. Administrators arī

Ir jāsaprot, ka vieglāk un lētāk ir izārstēt iesnas nevis angīnu - tā par novēlotu TAP un maksātspējas pieteikumu iesniegšanu tiesā norāda Maksātspējas administratoru asociācijas padomes loceklis Andris Daugaviņš. FOTO - EDMUNDS BRENSIS, DIENAS BIZNESS

uzsver: «Kopumā skatoties, ir jārunā par valdes amatpersonu kompetenci, rīcību un spēju pašiem analizēt un saprast savu saimniecisko darbību. Es nedomāju, ka likumā vajadzētu ielikt konkrētus gadījumus, kuros ir jāiesniedz TAP, kura mērķis ir pasargāties no potenciālajiem maksātspē-

jas pieteikumiem un kreditoru prasībām, kas jau tā sarežģīto situāciju ar īstermiņa saistību izpildes grūtībām padara vēl neiespējamāku. Tas neļauj rītenim rīpot tālāk.» Asociācija arī iesniegusi savus priekšlikumu grozījumiem Maksātspējas likumā. «Līdz ar to grozījumos arī esam pie-

dāvājuši, ka TAP un maksātspējas pieteikumus tiesā ir nepieciešamas iesniegt divus mēnešus pēc saistību izpildes termiņa iestāšanās, lai uzņēmums varētu laicīgi atrisināt problēmas,» skaidro I. Krūms. Administratori atzīmē, ja pats uzņēmums jūt, ka viņam ir saistību izpildes problēmas un viņš nevar īstermiņa saistības izpildīt divu mēnešu laikā, ir jāsāk domāt kā pielieto likumā noteiktos instrumentus. Ja tās ir trīs vai četras neizpildītas saistības, tad var, iespējams, tās atrisināt ar TAP palīdzību, bet ja problēmas jau ir dziļākas, tad jāiesniedz pieteikums. «Un tā ir valdes locekļu atbildība un pienākums izvērtēt. Ja viņš nesaprot pats, tad var piesaistīt speciālistus. Es isti nesaprotu bailes no šīs te atbildības definēšanas likumā, jo pēc būtības, ja esi uzņēmies vadīt uzņēmumu, tad tev ir arī jābūt atbildības sajūtai,» uzsver H. Velmers.

Savukārt, runājot par to, kādi tad varētu būt iespējamie sodi valdes locekļiem, SIA Zeus maksātspējas administrators Andris Daugaviņš norāda: «Mēs gribam, lai tiek paredzēts sods, kas strādātu par labu kreditoriem, proti, tas ir naudas sods. Bieži ir gadījumi, kad valdes locekļi tiek nomainīti uz bezpajumtniekiem un, saņemot uzņēmumu, mēs atklājam, ka zaudējumi ir radušies jau pirms tam un citas personas darbības laikā. Kā arī ir jānosaka arī faktiskā maksātspējas iestāšanās diena, nevis tad, kad tiek iesniegtas iesniegums tiesā. Bieži maksātspēja jau ir iestājusies krietnu laiku atpakaļ, tāpēc administratoriem ir ne-

pieņemami instrumenti, lai varētu, piemēram, apstrīdēt darījumus un atgūt naudu.»

Jāmēģina izglītot

«Varbūt tā ir izglītošanas un psiholoģiska problēma, ka uzņēmēji nezina, kas ir maksātspēja un baidās no tās. Ja mēs skatāmies statistiku, ko pētījām 2013. gadā, tad proporcija starp maksātspējas un TAP procesiem bija 6% - TAP, 94% - maksātspējas, kas ir ļoti slikts rādītājs,» stāsta I. Krūms. Iespējams, uzņēmumi nezina kā izmantot šos instrumentus un kā risinājums tiešām varētu palīdzēt valdes atbildība vai uzņēmēju izglītošana. Proti, grūta situācija, ir problēmas jārisina un nav jābāz galva smiltis. Novērojumi liecinot, ka uzņēmēji baidās no maksātspējas, līdz ar to savlaicīgi arī nesniedz TAP pieteikumus. «Ir jāsaprot, ka vieglāk un lētāk ir izārstēt iesnas nevis angīnu,» skaidro A. Daugaviņš.

Asociācija gan piebilst, ka tā nav tikai Latvijas problēma, ar līdzīgām situācijām saskārušies arī kolēģi Vācijā. A. Daugaviņš arī uzsver, ka savlaicīga problēmu apzināšana arī pasargās citus Latvijas un ārvalstu uzņēmumus, kuriem ir sadarbība ar uzņēmumu, kas nonākušo uzņēmumu un novērsis domino efektu. «Ja nevar izpildīt kādas saistības, tad ir jāstāp stop. Ja tas ir reāli ražojošs uzņēmums, tas spēs savu darbību sakārtot un kreditori sapratis, ka labāk uz to brīdī apstāties un vēlāk dabūt visu naudu nevis līst dziļākā bedrē,» atzīmē A. Daugaviņš.

Elīna Pankovska